

„Kristus, naujas pažinimo ir veikimo principas“

**Užrašai iš Francesco Cassese ir Davide Prosperi pasisakymų Lombardijos regiono
Comunità e Liberazione bendruomenės suaugusiųjų metų pradžios susitikime**

Unipol Forum, Assago (Milanas) ir vaizdo ryšiu, 2025 m. rugsėjo 14 d.

„Kristus, naujas pažinimo ir veikimo principas“

Užrašai iš Francesco Cassese ir Davide Prosperi pasisakymų Lombardijos regiono Comunione e Liberazione bendruomenės suaugusiųjų metų pradžios susitikime

Unipol Forum, Assago (Milanas) ir vaizdo ryšiu, 2025 m. rugsėjo 14 d.

Davide Prosperi

Birželio 6 d. popiežius Leonas XIV kalbėjo apie „vienybę, kurios pagrindas yra Kristus: Jis mus traukia, Jis traukia pas save ir taip pat mus vienija tarpusavyje“¹. Tad šaukimės Jo Dvasios, kad ji mus lydėtų šio susitikimo metu ir visame kelyje, kurį ir šiemet norime nueiti kartu, dėl to džiaugiuosi būdamas čia.

Nusileisk, Šventoji Dvasia

Francesco Cassese

Laba diena! Yra tikrai gera pradėti šią kelionę, o dar maloniau žinoti, kad esame pašaukti daryti tai kartu. Šiandien Assago Forume esame daugiau nei 11 tūkst. žmonių, o dar apie 2 500 prisijungė iš 5 Lombardijos vietų vaizdo ryšiu.

Pradėdamas noriu pasidalinti žinute, kurią Davide siuntė popiežiui Leonui jo 70-ojo gimtadienio proga, kuris, mūsų laimei, sutampa su šiandiena:

„Šventenybe, Jūsų gimtadienio dieną dėkojame Dievui už Jūsų gyvenimo dovaną ir už Jūsų tėvišką

apkabinimą Visuotinei Bažnyčiai. Kaip mus visada mokė kun. Luigi Giussani, norime tarnauti Bažnyčiai ir jos Ganytojams ten, kur Kristaus iniciatyva užkariauja mūsų gyvenimus. Todėl norime vis labiau saugoti dovaną vienybės, bendrystės ir taikos, kurią Jūs mums suteikėte nuo išrinkimo dienos. Užtikriname visų „Comunione e Liberazione“ pasaulio bendruomenių maldas už Jūsų asmenį ir už Jūsų misiją. Su šilčiausiais linkėjimais ir viltimi netrukus susitikti Jūsų ištikimas Davide Prosperi“².

Pradėsiu nuo prisiminimo iš šeimos gyvenimo. Prieš kelerius metus mano sūnėnas išgyveno paauglystę, buvo neramus, įsitempęs ir nepatenkinamas. Grįžau aplankyti savo sesers šeimos po kelių mėnesių ir radau jį daug ramesnį ir besišypsantį. Pastebėjau, kad jis ūgtelėjo ir, matyt, pasivijo savo bendraklasių. Supratau, kad dalis jo nerimo kilo iš to, jog jis neaugo. Tai – banalus faktas, bet man tai turėjo prasmę: supratau, kad mums visiems (vaikams, paaugliams ir suaugusiems) yra skirta augti, puoselėti savo žmogiškumą, o kai to nėra,

¹ Leonas XIV, *Tikinčiųjų asociacijų, bažnytinių judėjimų ir naujų bendruomenių moderatoriams*, 2025 m. birželio 6 d.

² D. Prosperi, „Auguri Papa Leone!“, 2025 m. rugsėjo 6 d., clonline.org.

pradedame skųstis, matuoti save ir kitus, būname nepatenkinti.

Don Giussani, knygoje „Susitikimas, kuris uždega viltį“ (sudaryta iš 1985 m. CL studentų rekolekcijų tekstų) naudoja pelkės vaizdinį: stovintis, nuosėdinis vanduo, kuris nieko neatspindi, apibūdina tuos, kurie kartoja tai, ką jau žino. O šaltinio vanduo yra skaidrus ir dėl to atspindi dangų. Taip mūsų draugija tampa likimo ženklų: ji leidžia įžvelgti amžinybę³. Mes jaučiame skubą gilinti savo santykį su Paslaptimi, kuri viską kuria, ir šio santykio pagilino kelio mes negalime išgalvoti vieni. Norime eiti toliau šiuo keliu, atrandant gyvą, konkrečią, įsikūnijusią charizmos visumą ir judėjimo patirties esminius bruožus.

Šią popietę mano užduotis – pateikti trumpą santrauką apie reikšmingus žingsnius, kuriuos žengėme per pastaruosius metus ir pasidalinti trimis klausimais, kurie kilo iš mūsų bendruomenių gyvenimo.

Pradedu nuo praėjusių Metų pradžios dienos „Pašaukti tai yra siųsti: misijos pradžia“⁴: tai buvo momentas, kuris išjudino daugelį bendruomenių. Šią vasarą daugelio pokalbių metu pastebėdavau, kaip žodžiai, kuriais dalinomės prieš metus, prisipildė patirties, įgavo kūną, tapo kūnu.

Vėliau, vasario 1 d., popiežius Pranciškus atsiuntė mums laišką: tėviškas, gilus poelgis, ženklas jo dėmesio mūsų judėjimui ir keliui, kuriuo žengiamo kartu Bažnyčios istorijoje. Balandžio mėnesį – popiežiaus mirtis. Tai – didelis skausmas, bet ir patirtis Bažnyčios didybės, kuri pasirodė pasauliui neįtikėtinu būdu. Gerai prisimename jo laidotuves:

visi pasaulio galingieji sėdėjo ant paprastų plastikinių kėdžių kaip ir visi kiti žmonės. Tai paveiki scena, kuri parodė vieno tikro dvasinio autoriteto pripažinimą.

Netrukus po to buvo išrinktas popiežius Leonas XIV. Vienas jo pirmųjų viešų pasisakymų buvo skirtas Judėjimų, Asociacijų ir Naujųjų Bendruomenių jubiliejui. Jis nurodė charizmą paskirti: pažadinti „širdyse susitikimo su Kristumi troškimą“. Priimti jo kvietimą būti „vienybės, bendrystės ir brolybės raugu“, dovanoti gyvenimą „misijos tarnystei“⁵, kad Kristus būtų pažintas – tai mums patvirtino mūsų pradėtą eiti kelią (jo žodžiai sutampa su praėjusių metų pasiūlymu), bet tuo pačiu metu leido geriau suprasti mūsų atsakomybę. Iš tiesų, mes esame pirmieji, kuriems reikia atsiversti, nes dažnai būname abejingi, neapsisprendę, stabdomi prieštaravimų ir užsidarymo.

Kitas brangus ženklas šiame kelyje buvo popiežiaus Leono XIV laiškas, skirtas Alberto Brugnoli, Memores Domini pirmininkui, vasaros rekolekcijų La Thuile mieste proga⁶. Tai laiškas, kuris stiprina išbandymų metu, atgaivina ir aiškiai nurodo kelią (jis yra publikuotas CL svetainėje ir visi galime jį perskaityti). Skirtas Memores Domini ir jų konkrečiai situacijai, tai taip popiežiaus tėviškumo ženklas mūsų visų patirties atžvilgiu.

Judėjimo pradžioje Giussani kalbėjo apie du esminius mūsų realybės stulpus: „krikščioniškas gyvenimas kaip bendrystė“ ir „bendradarbiavimas pasaulio, visatos įvykyje“. Jis sakė: „Tai yra du kertiniai, išsamūs mūsų sampratos punktai. Tai tie du punktai – ir tiek“⁷.

³ Žr. L. Giussani, *L'incontro che accende la speranza*, LEV, Città del Vaticano 2025, 28 p. ir toliau.

⁴ F. Cassese ir D. Prosperi, *Chiamati cioè mandati: l'inizio della missione*, suppl. *Tracce*, n. 10/2024. [Lt: Pašaukti tai yra siųsti: misijos pradžia, https://lt.clonline.org/default.asp?id=625&id_n=20357]

⁵ Leonas XIV, *Tikintųjų asociacijų, bažnytinių judėjimų ir naujų bendruomenių moderatoriams*, 2025 m. birželio 6 d.

⁶ „Sutarti tarpusavyje ir Bažnyčioje yra būtina, kad kunigui Luigi Giussani Dievo įkvėpta charizma toliau neštų gėrio vaisius ir ypač padėtų naujoms kartoms susitikti su Viešpačiu, kad jos taptų Jo Grožio pranašišku ženklu“ (Leonas XIV, laiškas Albertui Brugnoliui, Memores Domini pirmininkui, 2025 m. liepos 21 d., clonline.org).

⁷ L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, Rizzoli, Milano 2024, 12-13 p.

Daro įspūdį kaip tai atitinka, ką Popiežius pasakė kalboje moderatoriams per Judėjimų jubiliejų, kviesdamas „ištikimai ir dosniai bendradarbiauti“ su juo ir pabrėždamas, kad „vienybė ir misija yra du Bažnyčios gyvenimo ir Petro tarnystės kertiniai akmenys“⁸.

Kad mūsų žingsniai nebūtų abstraktūs, atsieti nuo tikrovės ar pernelyg sutelkti ties kažkokia logika, o palaikytų gyvenimo vystymąsi, reikia, kad tolesni žingsniai – tam tikri akcentai ir gilinimasis – remtųsi į jau nueitus žingsnius. Jie turi atsižvelgti į tai, kas vyksta tarp mūsų. Mes mokomės iš istorijos. Kitaip tariant, reikia patikrinti patirtį pasiūlymo akivaizdoje, kurį keliame visam judėjimui, pradedant nuo praėjusią Metų pradžios diena.

Taigi klausiamo: iki kur atėjome? Kas tapo tikrai mūsų? O kas sukėlė sunkumų, pasipriešinimo, nesusipratimų arba buvo net ignoruota? Dabar pabandysime išryškinti atradimus, taip pat sunkumus ir klausimus, remdamiesi tuo, ką išgyvenome, įskaitant Bendruomenės mokyklą ir Brolijos rekolekcijas bei Jaunųjų darbuotojų rekolekcijas.

1. KRISTUS MUS TRAUKIA PAS SAVE

Cassese

Pradėsiu nuo pirmo klausimo. Pasisemsiu įkvėpimo iš Bethoveno koncerto smuikui su orkestru D-dur Op.61, kurio klausėmės pradžioje. Don Giussani, pristatydamas šį koncertą, naudoja „in-

divido“ ir „bendruomenės“ vaizdinį, palygindamas juos su smuiku ir orkestru⁹. Smuiko epizodai yra pakartojami ir palaikomi orkestro. Bet pripažinkime: koks malonumas ir koks reginys išgirsti tuos epizodus, tuos virtuosinius ruožus! Turbūt tai – koncerto vietos, kurios labiausiai mus užkabina ir kurias labiausiai vertiname.

Noriu su tuo susieti savo pirmą klausimą: ką reiškia, kad pilnatvės troškimas – kuris apibūdina mane, tave, kiekvieną iš mūsų, kuris yra žmogaus širdies branduolys – randa atsakymą priklausyme? Koks yra ryšys tarp mano žmogiškumo ir bendrystės, apie kurią kalbėjome? Kaip šis priklausymas neužgniaužia mano gyvenimo klausimų?

Prosperi

Pradėjome nuo popiežiaus Leono minties: Kristus „mus traukia, mus traukia pas save ir taip mus vienija tarpusavyje“¹⁰. Visi esame čia, net ir tie, kurie čia pirmą kartą atvyko, dėl to, kad buvome patraukti Kristaus per susitikimą su kažkokiu žmogumi, kuris mus sužavėjo. Kaip sako *Gaudium et spes*: „Apreikšdamas Tėvo ir jo meilės slėpinį, Kristus [...] pačiam žmogui pilnatviškai parodo, kas yra žmogus“¹¹. Jo esatis neįsivaizduojama, unikalia forma, atitinka nenugalimus ir nepaneigiamus mūsų širdies poreikius. Būtent santykyje su Juo mano aš, mano žmogiškumas randa pilnatvę, tikrą džiaugsmą ir ramybę.

Visas Bendruomenės mokyklos darbas, paremtas „Religinis jausmas“ knyga¹², padėjo mums įeiti į šią dinamiką, o kelias, kurį ketiname pradėti skaitydami „Krikščionybės iššūkio ištakos“ kny-

⁸ Leonas XIV, *Tikinčiųjų asociacijų, bažnytinių judėjimų ir naujų bendruomenių moderatoriams*, 2025 m. birželio 6 d.

⁹ Žr. L. Giussani, „La dimora dell'io“, *Spirito Gentil. Un invito all'ascolto della grande musica guidati da Luigi Giussani*, parengė S. Chierici e S. Giampaolo, Bur, Milano 2011, 135-137 p.

¹⁰ Leonas XIV, *Tikinčiųjų asociacijų, bažnytinių judėjimų ir naujų bendruomenių moderatoriams*, 2025 m. birželio 6 d.

¹¹ Pastoracinė konstitucija apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes*, 22.

¹² L. Giussani, *Religinis jausmas*, Tyto alba, Vilnius 2000.

gą¹³, bus proga sutelkti žvilgsnį į Kristų, į Dievą įvyki, tapusį žmogumi, kad būtų žmogaus bendra-keleivis.

Esame čia todėl, kad sutikę tam tikra draugiją, pajutome naują gyvenimo pažadą, pajutome Esatį, atitinkančią tikrąjį širdies laukimą, ir pasakėme sau, galbūt netiesiogiai: „Einu su jais“. Tai yra kun.

Giussani dovano-
notos charizmos
konkrečiai, palie-
čiama prasmė:
tai būdas, kuriuo
Kristus atėjo su
mumis susitikti
– įtikinamai, su-
žavėdamas mus,
patraukdamas
mus į save ir mus
suvienijantis.

Giussani knygoje „Susitikimas, kuris uždega viltį“ rašo: „Paslaptis, kuri viską kuria, kuri

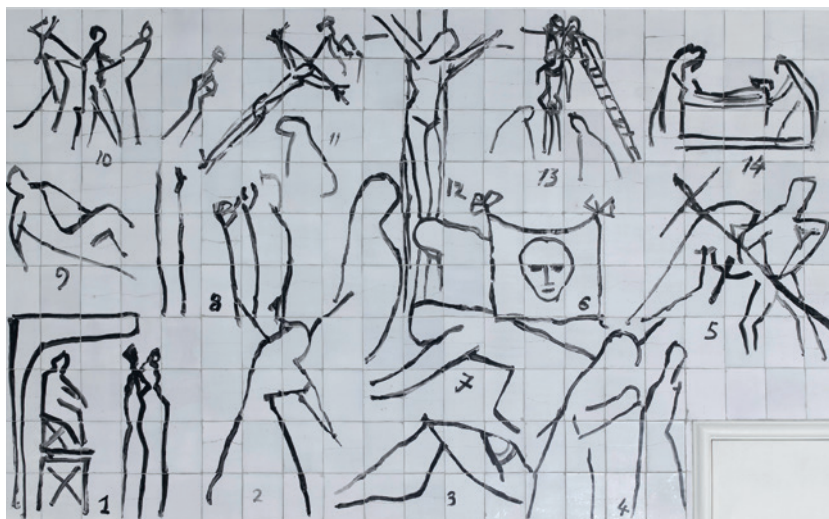
tapo žmogumi, paliečia mane, pasiekia mane, tampa susitikimu per vieną fizinį tašką – tą vaiką arba tą merginą, kuri man pasakė tam tikrą dalyką, ar tą grupelę, su kuria dalyvavau kokioje nors išvykoje, ar tą balsą, tą veiksmą, iniciatyvą, kurioje sudalyvavau. Dieve mano, tai be galo mažas taškas! Paslaptis, kuri viską kuria, pasiekia mane per juos, per šią draugiją“¹⁴. Per ją Kristaus

žvilgsnis ir Jo meilė mums tapo patiriami, ir mes pasijutome stipriai patraukti.

Kad geriau pabrėžčiau šį punktą, noriu pasinaudoti vienu paveikslu: Matisse Kryžiaus keliu (Via Crucis) Vence koplyčioje¹⁵. Iš pirmo žvilgsnio jis atrodo kaip koks kratinys, bet jis turi tikslią logiką: centre, kartu su Kryžiaus tėsiniu, matyti Veronikos drobulė.

Mes negalime tiesiogiai matyti Kristaus veido, bet matome jį per Veronikos drobulę. Galima pastebėti, kad tai – vienintelis veidas, kuriame nupieštos akys, ir jos į mus žiūri. Tai Kristaus žvilgsnis, pasiekiantis mus per Bažnyčią, mūsų bendrys-

tės paslaptį. Tai forma, kuria Kristus pasirinko likti istorijoje, konkrečiu veidu. Ne tiesioginiu žvilgsniu, o pridengtu. Dievo Sūnus galėjo pasirinkti kitą būdą, bet pasirinko būtent šį; todėl ir mes, tokie, kokie esame – vargšai ir menki – Jo patraukti dalyvaujame šio Jo paslaptingo veido tikrovėje¹⁶. Tai krikščioniškas paradoksas: per netobulą kūną perduodamas Paslapties tobulumas.

Matisse, *Kryžiaus kelias* (1949–1951), Rožinio koplyčia, Vence
2025 ©Foto Scala, Firenze

¹³ L. Giussani, *Krikščionybės iššūkio ištakos*, Tyto Alba, Vilnius 2005.

¹⁴ L. Giussani, *L'incontro che accende la speranza*, op. cit., p. 52.

¹⁵ Šventosios Mergelės Marijos Rožinio koplyčia (Vence), Kryžiaus kelias, sukurtas galinei sienai; jį 1949–1951 m. suprojektavo ir dekoravo Henri Matisse vietos dominikonų vienuolėms.

¹⁶ „Krikštas yra veiksmas, kuriuo miręs ir prisikėlęs Kristus paima žmones, kuriuos Tėvas Jam pavedė, ir įtraukia juos į save. Taip jie tampa Jo pavidalo, Jo asmenybės dalimi, Jo Kūno nariais.“ (L. Giussani, S. Alberto, J. Prades, *Kurti pėdsakus pasaulio istorijoje*, Fraternità di Comunione e Liberazione, 2019, 56 p.).

Taip atradome tikėjimą ne kaip intelektualų ar intymų dalyką, o kaip dalyvavimą Esatyje, Jo esatyje čia ir dabar. Vasarą išleidome knygą „Veidas istorijoje“, kurioje Giussani rašo: „Tikėjimas krikščioniui nėra teorija, tai – įvykio pripažinimas, [...] įvykio, kuris įvyko ir vyksta, pripažinimas Kristaus realybės, [...] jo tęstinumo istorijoje, t.y. [...] krikščioniškos bendrystės paslaptis“¹⁷.

Susitikimo malonė, kuri šiandien atvedė mus iki čia, ir draugija, į kurią mus įtraukė, yra būdas, kuriuo Kristus į kiekvieną iš mūsų kreipiasi: „Eik su manimi, sek manimi“. Jei esame čia, tai todėl, kad – daugiau ar mažiau sąmoningai – atsakome į šį kvietimą: „Taip, štai aš! Aš čia, su visomis mano kančiomis; aš čia, dėkodamas už džiaugsmus ir liūdėdamas dėl skausmų; aš čia, su sunkia savo klaidų našta... bet aš čia! Esu čia dėl Tavęs; Viešpatie, prašau tavęs, priimk mane“.

Žinoma, mūsų atmetimas visada galimas. Tai matome Evangelijos pasakojime apie turtingą jaunuolį: „Štai vienas jaunuolis prisiartinio prie Jėzaus ir paklausė: Mokytojaui, ką gera turiu daryti, kad įgyčiau amžinąjį gyvenimą?“ Jėzus atsako, atrodo, keistai: „Kam manęs klausi apie gera? Vienas tėra Gerasis!“¹⁸. Būti geru nėra žmogaus sugebėjimas; tik Dievas yra geras. Jėzus taip pradeda išsakyti šią mintį: tu, vienas pats, savo jėgomis ir savo pastangomis, niekada neužsitarnausi gyvenimo, amžinojo gyvenimo.

Kai Jėzus prisako jaunuoliui laikytis įsakymų, jis atsako: „Aš viso to laikausi. Ko dar man trūksta?“¹⁹. Evangelija sako: „Jėzus meiliai pažvelgė į jį ir pasakė: „Vieno dalyko tau trūksta: eik parduok

visa, ką turi, išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje. Tuomet ateik ir sek paskui mane“. Po šitų žodžių tasai apniuko ir nusiminęs pasitraukė, nes turėjo daug turto“²⁰. Šis Evangelijos pastebėjimas yra įdomus. Galėjo nueiti piktas ar nusivylęs, nes negavo atsakymo, kurio tikėjosi. Kodėl nuėjo nuliūdęs?²¹ Nes jam buvo sunku išeiti: jis iš tiesų pripažino Kristaus unikalumą, bet to neužteko; prisirišimas prie savo turto, savo planų ir savo darbo vaisių buvo per stiprus, kad jis galėtų palikti viską ir sekti Juo.

Ši istorija rodo, kad Jėzus kartais atrodo kaip alternatyva tam, ką Dievas Tėvas buvo davęs turtingam jaunuoliui. Benson Boone daina sako: „Dieve, neatimk iš manęs gražių dalykų, kuriuos turiu“²². Kodėl turtingas jaunuolis nepalieka savo turtų? Manau, tik dėl vienos priežasties: nors jis pripažino ir vertino didybę to žmogaus, kuris stovėjo priešais jį, negeba apsispręsti eiti su Juo; laimi prisirišimas prie turimų dalykų, prie savo mato. Giussani, lyg išreiškdamas to jaunuolio mintis, sako: „Kokią turi teisę sakyti: ‘Eik su manimi?’“. Ir prideda: „Eik su manimi“ nėra gyvenimo dėsni, eiti su tavimi nėra sąžinės taisyklė, tai nėra moralinis įstatymas, pripažintas bendruomenės ar visuomenės. Eiti su tavimi – tai kas kita, tai tam tikras peržengimas įprastų ribų; eiti su tavimi yra keista: palikti tėvą, motiną, palikti merginą, palikti pinigus... Kas galėtų pasakyti: „Eik su manimi!“? [...]. Įsakmiai pasakyti? Tas, kuris būtų mano Viešpats, kuriam aš priklausyčiau“. Taigi štai didysis žodis: priklausymas“²³.

Tai yra ir kiekvieno iš mūsų drama. Dažnai ne tiek tiesioginis atmetimas (kuris kartais pasitai-

¹⁷ L. Giussani, *Un volto nella storia. Il compito della Chiesa nel mondo (1969-1970)*, Rizzoli, Milano 2025, 201 p.

¹⁸ Mt 19,16-17.

¹⁹ Mt 19,20.

²⁰ Mk 10,21-22.

²¹ Mt 19,22.

²² «Oh God / Don't take / These beautiful things that I've got» (B. Boone, *Beautiful Things*, iš albumo «Fireworks & Rollerblades», © Night Street – Warner Records, 2024).

²³ L. Giussani, *L'incontro che accende la speranza*, op. cit., 59 p.

ko, kaip, deja, žinom), bet, kaip pastebi Giussani, „pasipriešinimas priklausomybės akivaizdumui: „Eik su manimi, tu esi mano!“. Nuostabu skaityti Evangeliją ir regėti Kristuje šią sąmonę, kad Jis yra žmonių Viešpats, kai Jis vartoja žodį „savi“ / „mano“. Šio priklausymo atžvilgiu mes išvystome pasipriešinimą²⁴. Mes, šiuolaikinės kultūros vaikai, tvirtiname – galbūt ne teoriškai, bet per faktus ir pasirinkimus: „Aš priklausau sau“. Bet tai yra melas, kuris mus blokuoja, nes kaip matėme Bendruomenės mokykloje šiais metais, žmogaus akivaizdi tiesa yra ta, kad jis pats savęs nekuria; jis priklauso Kitam, jis yra ryšys su begalybe. Mes priklausome Dievui²⁵.

„Bet mūsų, priklausymas liktų mįslingas ir laikinas, jei nebūtų aiškiai atskleistas Kristuje“²⁶. Priklausyme Dievui Jis tapo žmogumi. Priklausyme Kristui aiškėja mūsų priklausymas Dievui: priklausome Kristui, priklausome Tam, kurį sutikome. *Priklausome Jam* ir dėl to – priduria Giussani – priklausome ir įrankiui, per kurį Jis pasiekia mus – draugijai, bendruomenei²⁷. Štai čia prasideda mūsų pasipriešinimas, kai priklausomybė nėra idėjai, o krikščioniškam Įvykiui: Kristui ir Bažnyčiai.

Tad klausime savęs: kodėl palikti viską, kad sektume Kristumi? Kodėl sutikti priklausyti Jam, atsižvelgiant į visą tą istorinį svorį, kurį tai reiškia? Yra tik viena priežastis, sako Giussani: „Ši

Esatis reikalinga, kad aš gyvenčiau, kad aš būčiau savimi“²⁸. Būtent priklausymas šiai Esačiai sudaro visą mano esybės tvirtumą ir taip pat visą mano vaisingumą – mano ir tavo gyvenimo vaisingumą. Iš tiesų, priklausydami draugijai, kurioje konkrečiai patiriamas susitikimas su Kristumi, „visi mūsų asmens bruožai yra įtraukiami ir, bėgant laikui, keičiasi: iš tikrųjų mąstoma, suvokiama, vertinama, jaučiama, prisirišama, dirbama – t. y. formuojama realybė – ir atsiduodama (duodama savo gyvenimą ir savo mirtį) visiškai kitaip“²⁹.

2. IŠ PRIKLAUSOMYBĖS – NAUJAS VERTINIMAS

Cassese

Pereinu prie antro klausimo. Per šiuos metus bendruomenės mokykla mus mokė, nuo pirmojo „Religinio jausmo“ skyriaus, kad vertinimas yra „išlaisvinimo pradžia“³⁰. Tačiau pastebiu, kad žodis „vertinimas“ dažnai suvokiamas kaip kažkas griežto, beveik kaip asmenys, kurie sužeidžia, kaip pasmerkimas ar kažkas, kas prislėgia mūsų laisvę, kuris stuburo laisvę. Kartais „vertinimas“ siejamas su pranašumo laikysena, tarsi pastatytų mus aukščiau už kitus. Todėl norėčiau paprašyti tavęs padėti mums geriau suprasti žodžio „vertinimas“ prasmę, nes tai žodis prie kurio šiomet ne

²⁴ *Ten pat*, 64 p.

²⁵ „Šiuo momentu, jei aš esu dėmesingas, t.y., jei esu subrendęs, negaliu neigti, kad jog pati didžiausia ir giliausia mano suvokiama akivaizdybė yra ta, kad aš nekuriu pats savęs šią akimirką. Aš pats sau nesuteikiu buvimo, nesuteikiu pats sau tikrovės, kuri yra aš, aš esu „duotas“. Tai yra brandos akimirka, kai atrandu save patį kaip priklausomą nuo kažko kito. Juo labiau gilinuosi į save patį, nusileisdamas į pačią gelmę, klausiu savęs: iš kur aš atsirandu? Ne iš savęs paties: iš kito. Tai savęs kaip iš šaltinio trykštančios versmės suvokimas. Yra kažkas kitas, kuris yra daugiau nei aš ir kurio aš esu sukurtas. Jei šaltinio versmė galėtų galvoti, ji suvoktų, jog jos gaivaus tryškimo gelmėje yra jai nežinoma pradžia, esanti kažkas kita nei ji pati. Aš esu «tu», kuris mane kuri [...]“ (L. Giussani, *Religinis jausmas*, 146 p.).

²⁶ L. Giussani, S. Alberto, J. Prades, *Kurti pėdsakus pasaulio istorijoje*, Fraternità di Comunione e Liberazione, 2019, 85 p.

²⁷ L. Giussani, *L'incontro che accende la speranza*, op. cit., 71 p.

²⁸ *Ten pat*, 54 p.

²⁹ L. Giussani, S. Alberto, J. Prades, *Kurti pėdsakus pasaulio istorijoje*, Fraternità di Comunione e Liberazione, 2019, 86 p.

³⁰ L. Giussani, *Religinis jausmas*, op. cit., p. 14.

kartą grįžome.³¹ Taip pat noriu paprašyti paaiškinti tai, ką kun. Giussani vadino „bendruomeniniu vertinimu“, tą galimybę spręsti apie tikrovę remiantis išgyventa bendryste, nes tai kartais suprantama arba kaip polinkis pasikliauti bendruomenės nuomone, arba kaip sprendimų priėmimas balsų dauguma.

Prosperi

Sakėme, kad esame čia ir esame kartu dėl Kristaus patrauklumo. Tačiau Kristaus patrauklumas daro poveikį mūsų gyvenimui – jis jo nepalieka tokio paties kaip anksčiau. Jei tai Esatis, su kuria galime „susiliesti“³² – ne idėja, ne vaizduotės vaisius –, tuomet ji neišvengiamai sujudina, pakeičia gyvenimą, nepalieka nieko kaip anksčiau, sukuria manyje naują būtį, naują tapatybę, kuri yra mano tikroji tapatybė.

Susitikimas su esančiu Kristumi „turi genetinę vertę, nes reiškia naujo subjekto gimimą. Naujo subjekto, kuris gimsta konkrečioje vietoje ir istorijos akimirkoje, ir ten yra maitinamas bei auga kaip nauja asmenybė, turinti unikalų ir į nieką kitą nesumenkinamą požiūrį; jis gauna naują *noûs*, kitokį pažinimą. Kai ši Esatis tampa visų gyvenimo santykių dalimi, kai nuo jos priklauso visi santykiai, kai jie yra išgelbėti, įvertinti, suderinti, vertinami ir naudojami šios Esaties šviesoje, gimsta nauja kultūra.“³³

Kaip sako šios Metų pradžios dienos tema, Kristus yra „naujas pažinimo ir veikimo principas“ – tai išsireiškimas, randamas „Valandų knygoje“.³⁴

Priklausymas Kristui įneša į mūsų gyvenimą radikalus pasikeitimą, kuris visų pirma yra žvilgsnio pasikeitimas – į save ir į viską aplinkui; tai mąstymo ir vertinimo būdo kaita. Jėzus juk sako: „Pakeiskite mąstyseną.“³⁵ O šventasis Paulius rašo: „Nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią, – kas gera, tinkama ir tobula.“³⁶ Giussani, norėdamas išreikšti šią mintį, dažnai vartoja žodį „vertinimas“: pakeiskite vertinimą.

Tai naujas vertinimas – pilnesnis, tikresnis – tas, kuris kyla iš tikėjimo, išgyvenamo krikščioniškoje bendruomenėje. Giussani pasakoja, kad mūsų judėjimas prasidėjo nuo susitikimo gatvėje su keturiais Berchet licėjaus mokiniais, kuriuos jis paragino vertinti gyvenimo įvykius tikėjimo šviesoje. „Kitą savaitę tie mokiniai pasirodė susirinkime ir pradėjo savo pasisakymą šiais žodžiais: „Mes katalikai...“ Nuo tos akimirkos toje mokykloje [...] nebuvo karštesnės temos nei Bažnyčia ir krikščionybė.“³⁷ Štai, šio „mes“ vartojimas rodo naują šaltinį vertinimo kriterijams, kurie taikomi istorijai.

Mes negalime neturėti kitokio požiūrio į dalykus, jei mus pasiekė tai, ką Giussani vadina „realiu Kristumi“³⁸, t. y. konkreti, istorinė, šiuolaikinė Kristaus buvimo patirtis bendrystėje. Bendri bandymai viešai išreikšti šį naują požiūrį jau buvo matomi, pavyzdžiui, kai kuriuose „Tracce“ numeruose, vėliau išplėtotuose CL tinklalapyje (turiu omenyje tuos apie rūpinimąsi gyvybe, apie šeimą, apie taiką, bet ir paskutinį, ką tik pasirodžiusį,

³¹ Cfr. D. Prosperi, *Cultura: essere per Cristo*, 18 maggio 2024, clonline.org.

³² Cfr. L. Giussani, *Lettere di fede e di amicizia ad Angelo Majo*, San Paolo, Cinisello Balsamo (MI) 2007, p. 28.

³³ L. Giussani – S. Alberto – J. Prades, *Generare tracce nella storia del mondo*, op. cit., p. 176.

³⁴ «Invocazioni», lodi mattutine del mercoledì, *Il libro delle ore*, Jaca Book, Milano 2006, p. 122.

³⁵ Cfr (nuoroda, netiksliai citata) Mt 4,17.

³⁶ Rom 12,2

³⁷ L. Giussani, *Il movimento di Comunione e Liberazione (1954-1986). Conversazioni con Robi Ronza*, Bur, Milano 2014, p. 22.

³⁸ L. Giussani, *Un volto nella storia. Il compito della Chiesa nel mondo (1969-1970)*, op. cit., p. 204.

apie ugdymo laisvę). Tas pats pasakytina ir apie daugelį iš mūsų, kurie susiduria su įprastomis kasdienėmis situacijomis ar ypatingomis aplinkybėmis: jie liudija kitokį gyvenimą, prasidedantį nuo kitų kriterijų, kuriais vertina tikrovę – gyvenimą, kuris pats savaime tampa „viešu liudijimu“ pasaulio akivaizdoje.

Neseniai duotame interviu sakiau: „Diena, kai nustosime vertinti, reikš, kad būsime praradę tikėjimą.“³⁹ Tai reiškia, kad būsime pametę tą tikėjimo supratimą, kuris mums buvo perduotas per susitikimą su Giussani gauta charizma: tikėjimą, kuris apima visą gyvenimą ir jį vertina, apšviesdamas naujai.

Juk tikėjimas, kuris netampa vertinimu, yra tikėjimas, kuris nepaliečia gyvenimo. Jei nepasikeičia vertinimas, viskas lieka kaip buvę – gyvename abstrakčiu tikėjimu, kuris iš tiesų nieko nepakeičia; galiausiai mąstome taip pat, kaip visi kiti. Čia kalbama apie visą krikščionybės ir tikėjimo sampratą. Todėl Jonas Paulius II sakė (Giussani dažnai cituodavo šią frazę): „Tikėjimas, kuris netampa kultūra, yra tikėjimas, nevisiškai priimtas, ne iki galo apmąstytas, ne ištikimai išgyventas.“⁴⁰

Prieš kelias savaites popiežius Leonas, kalbėdamas Prancūzijos politikų delegacijai, pasakė: „Išganymas, kurį Jėzus pasiekė savo mirtimi ir prisikėlimu, apima visas žmogaus gyvenimo dimensijas – kultūrą, ekonomiką ir darbą, šeimą ir santuoką, žmogaus orumo bei gyvybės pagarbą, sveikatą, taip pat komunikaciją, ugdymą ir politiką. Krikščionybė negali būti redukuota iki paprastos privačios pamaldumo formos.“⁴¹

Kalbant apie antrąją klausimo dalį – apie „bendruomeninį vertinimą“ – sutinku, kad verta padėti vieni kitiems geriau suprasti, kas tai yra, nes šį terminą gana dažnai vartojame.

Knygoje „*Savęs revoliucija*“ (*Una rivoluzione di sé*), kalbėdamas apie krikščioniško gyvenimo matmenis kaip bendrystę, Giussani tam tikru momentu mini „bendruomeninį vertinimą“.⁴² Ši tema vėl iškeliama ir toliau plėtojama naujoje knygoje „*Veidas istorijoje*“ (*Un volto nella storia*): „Tikėjimas yra tikras pažinimas sintetinės tikrovės kategorijos, kuri yra Kristus. Šiuo požiūriu tikėjimas yra 'Kristaus pasisavinimas', tai dalyvavimas Kristaus požiūryje į tikrovę arba jos pasisavinimas [šia prasme jis kalba apie „pasisavinimą“].“ Nes mes norime matyti tai, ką mato Jis! Norime matyti tikrovę taip, kaip Jis ją mato! Giussani tęsia: „Bet kaip tikėjimas pasisavina šį požiūrį? Kaip jis dalyvauja Kristaus tikrovės matyme?“ Per buvimą Bažnyčioje. Ir priduria: „Bažnyčia yra vieta tų, kurie dalijasi tikėjimu Kristaus vertinimu ir todėl laikui bėgant linksta į šio vertinimo išraišką.“⁴³ Čia nėra jokio pasipūtimo – tai polinkis („linksta“), laiko tėkmėje išreikšti ir paversti konkrečiu šį vertinimą realiame gyvenime.

Tikėjimas yra visuminis pažinimo horizontas, ir tai sukuria alternatyvą, kurią Giussani nusako taip: „Arba vertinama tikėjimo viduje, arba vertinama už tikėjimo ribų – neutralių pažinimo laukų nėra.“ Tai reiškia: „Arba vertini Bažnyčios viduje, arba vertini už jos ribų: negali būti 'iki čia su Bažnyčia, o toliau savarankiškai'. Nes žmogus yra vienas – vienas! – jo negalima padalyti.“⁴⁴

³⁹ M. Matzuzzi, «Tra fedeltà al carisma e richiamo all'unità. Intervista al presidente di Comunione e liberazione, Davide Prosperi», *Il Foglio*, 11 giugno 2025.

⁴⁰ Giovanni Paolo II, *Discorso ai partecipanti al Congresso nazionale del Movimento ecclesiale di impegno culturale*, 16 gennaio 1982.

⁴¹ Leone XIV, *Discorso alla delegazione di rappresentanti politici e personalità civili della Val de Marne, nella Diocesi di Créteil, in Francia*, 28 agosto 2025.

⁴² L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, op. cit., p. 26.

⁴³ L. Giussani, *Un volto nella storia. Il compito della Chiesa nel mondo (1969-1970)*, op. cit., pp. 114, 116-117.

⁴⁴ *Ibidem*, p. 117.

Giussani vadinamas „bendruomeninis vertinimas“ yra naujas vertinimas, kylantis iš tikėjimo, kuris savo pradžia ir kategorijas ima iš išgyventos bendrystės. Todėl jei atsiskiri nuo bendruomeninio gyvenimo ir manai, kad vertini pagal tikėjimą, „įkvėptas“ charizmos, bet už tos draugijos ribų, kurioje charizma gyvena, apgaudinėji pats save, nes net jei to nenori, vis tiek priklausai nuo ko nors kito – veikiamas bendros visuomenės mąstysenos.

Viename aštuntojo dešimtmečio susitikime (vėliau publikuotame žurnale „Tracce“) su Cascinazzos vienuoliais šia tema kunigas Giussani sakė: „Vertinimas kyla iš priklausymo, jis priklauso nuo to, kam priklausai. Kam aš priklausau? Kam mes priklausome? Vertinimas visada gimsta iš to, kaip atsakome ir gyvename atsakydami į šį klausimą.“⁴⁵ Todėl vertinimas yra arba išraiška priklausymo gyvajai Bažnyčios tikrovei – bendrijai, kurioje Kristus tave pastatė, kad galėtum gilinti santykį su Juo, – arba jis išreiškia tai, kas tave labiausiai veikia, būtent aplinkos mąstyseną. Giussani žodžiu „aplinka“ nusako būtent tai, kas formuoja mūsų mąstymą.⁴⁶

Tad pabrėžimas „bendruomeninio vertinimo“ nėra raginimas laikytis tvarkos, o palydėjimas asmeniniame tikėjimo kelyje. Tai ne disciplina, bet meilės gyvenimui išraiška; viso to tikslas – kad mummyse pražystų naujasis „aš“, kaip Jėzus atsako senajam Nikodemui, kai šis klausia: „Kaip žmogus gali gimti, kai jis jau senas?“⁴⁷

„Bendruomeninis vertinimas“ reiškia ne tik ir ne visada galutinį rezultatą – šis, žinoma, gali priklausyti nuo aplinkybių ar nuo paties klausimo pobūdžio, – bet visų pirma patį vertinimo atsiradimą ir kelią iki jo, kaip išraišką siekio atrasti

tikėjimo vertinimą. Tai kelias, kuriuo einama kartu, bendrystėje, keliant klausimus, klausantis, lyginant, ieškant vienybės. Tai galioja tiek tuo atveju, kai kalbama apie bendrą vertinimą svarbiais klausimais, kurį reikia viešai išreikšti (pvz., per skrajutę, pareiškimą, straipsnį ar parodą – kaip liudija GS darbas taikos tema Meetinge⁴⁸), tiek tada, kai kiekvienas asmeniškai vertina savo gyvenimo situacijas, aplinkos iššūkius, vaikų auklėjimą, sprendimus dėl ateities ar karjeros. Tam, kuris gyvena priklausymą krikščioniškai bendrijai, vertinimas visada yra bendruomeninis – tai reiškia, kad jo šaltinis ir kriterijai kyla iš bendrystės, iš buvimo joje, iš nuolatinio polinkio lyginti savo požiūrį su tikėjimo patirtimi.

Tuo pačiu ir bendras, ir viešas vertinimas yra priklausymo, dialogo, diskusijos, troškimo kartu atrasti tikėjimo žvilgsnį išraiška, o ne vienos ar kitos nuomonės išsakymas, net jei tai būtų atsakingojo nuomonė. Tai reikalauja iš kiekvieno iš mūsų nuoširdaus troškimo atrasti tiesą ir pasirengimo suprasti tam tikro vertinimo prižastis, jei judėjimas prisiima atsakomybę jį pasiūlyti visiems, dėl temos svarbos ar istorinės būtinybės priimti poziciją.

Bandydamas suprasti, gali pajusti sunkumą arba nesutikimą – tuomet šį nepatogumą išgyveni atvirame, nuoširdžiam dialoge su autoritetu: „Kodėl taip pasakyta? Aš būčiau sakęs kitaip.“ Savo ruožtu atsakingasis turi rimtai žiūrėti į nuoširdų klausimą, pastebėti jame tikrą mintį ir, jei reikia, pasitaisyti. Tavo pastaboje gali būti naujas, gilesnis elementas, galintis padėti visai bendruomenei žengti žingsnį pirmyn. Tai vadinau siekiu vienybės – ne todėl, kad visi turėtume būti „vienodi“, bet todėl, kad taip einama kartu.

⁴⁵ L. Giussani, «Sul giudizio comunionale», *Tracce*, n. 6/2001, p. 102.

⁴⁶ Cfr. L. Giussani, *Il cammino al vero è un'esperienza*, Bur, Milano 2008, pp. 33-34.

⁴⁷ Gv 3,4.

⁴⁸ Cfr. *Profezie per la pace*, a cura di B. Cedone e T. Sperotto, Itaca, Castel Bolognese (RA) 2025.

Tai kelias, reikalaujantis visų atsivertimo, ypač todėl, kad bendruomeninis vertinimas niekada nėra abstraktus – jis nesustoja ties teorinių kriterijų deklaravimu, bet eina į esmę, tiek kai tu pats vertini savo asmeninio ir socialinio gyvenimo situacijas, tiek kai kalbama apie visus liečiančius klausimus – visuomenės sandarą, rūpinimąsi gyvybe, šeimą, taiką, ugdymą. Tai temos, dėl kurių galime turėti skirtingų nuomonių (iki tam tikros ribos, tikiuosi), tačiau klausimas tas, ar jose vyrauja polinkis į dialogą ir bendrą vertinimą, kurį galima būtų pasiūlyti visiems; ar svarbesnis nei asmeninė nuomonė ar nepasitenkinimas, yra būtent polinkis į vienybę. Tai sieki, ir todėl gerbiama kiekvieno laisvė ir laikas.

Giussani visada pabrėžė ugdymą į kritinį mąstymą, gebėjimą duoti sau paaiškinimą dalykams, asmeninę atsakomybę už vertinimą.⁴⁹ Judėjimas nori būti vieta, kurioje auga mūsų sąmoningumas dėl kiekvieno pasiūlymo – pradedant krikščionišku – motyvų, todėl vieta, kur formuojasi laisvi, kritiškai, istoriją kuriantys žmonės. Todėl nėra jokio prieštaravimo tarp kvietimo mąstyti kritiškai ir rekomendacijos sekti bendriją: mūsų bendrija yra ir nori būti vieta, kur ugdoma gebėjimas vertinti kritiškai, o priklausymas jai skirtas mūsų asmenybės brendimui. Juk niekas pats savęs neišugdo – visi turime būti vietoje, kuri padeda brandinti vis gilesnį gebėjimą „ištirti viską ir pasilikti, kas vertinga“⁵⁰. Tai vyksta ir, galbūt, visų pirma per konkrečių vertinimo pavyzdžių pasiūlymą, kurie turi ir kultūrinę, ir ugdomąją vertę.

Kiekvienas konkretaus atvejo vertinimas – tiek tavo asmeninis, tiek bendruomenės kaip visumos – iš prigimties yra tobulintinas, tik apytikris. Problema todėl nėra „neklusti“ (ir ne dėl to turė-

tume tylėti iš baimės suklysti); svarbu, kad nenukryptume nuo kelio, kuriuo esame pakviesti eiti, ir neatmestume priklausymo.

Pagalvokime apie smuiko ir orkestro koncertą, kurį girdėjome pradžioje: smuikas tampa tikru pagrindiniu veikėju būtent tada, kai perima orkestro temą ir tarsi atgimsta per savo dalyvavimą orkestre. Mūsų pralaimėjimas būtų, jei imtume teoretizuoti laisvę kaip savarankiškumą – toks požiūris galiausiai mus atskiria nuo ištakų ir privertia mąstyti kaip visi, daro mažiau kritiškus, paskatina pasiduoti tam, ką Giussani vadino „galia“.

Būtent priklausymas bendrijai, kurioje Kristus mus sutiko, leidžia ne tik subrandinti naują vertinimą, bet ir veikti naujai – būti priešais situacijas ir išbandymus, bet kokią dykumą, bet kokias aplinkybes, skausmą ar kančią, net blogį – nauju būdu. Tai matėme Meetinge, pavyzdžiui, parodoje apie Ermaną luošį ar toje apie Alžyro kankinius, į kurią savo žinioje atkreipė dėmesį popiežius Leonas XIV⁵¹. Tai girdėjome Tarptautinėje vadovų asamblėjoje per liudijimus iš įvairių pasaulio vietų. Tai matome ir dabar nepaprastame kardinolo Pizzaballo ir tų vienuolių liudijime, kurie, nepaisydami baisios padėties ir gerai suprasdami riziką, nepalieka Gazos ir Šventosios Žemės.

„Kristus, naujas pažinimo ir veikimo principas“, sakėme: liudijimas, kurį dabar išgirsime, leis mums pamatyti, kaip ši naujybė, kurią įveda Kristus, pasireiškia vieno iš mūsų gyvenime, jo konkrečiose aplinkybėse.

Liudijimas

⁴⁹ Cfr. L. Giussani, *Il rischio educativo*, Bur, Milano 2024, pp. 17-19.

⁵⁰ Cfr. 1Ts 5,21.

⁵¹ Leone XIV, Messaggio a firma del Cardinale Segretario di Stato, Pietro Parolin, in occasione del XLVI Meeting per l'amicizia fra i popoli, 21 agosto 2025.

3. NEŠTI PASAULIUI MEILĘ, KURI MUS PASIEKĖ

Cassese

Prieš užduodamas paskutinį klausimą, norėčiau dar kartą pereiti keletą dalykų, kurie šiemet mane giliai nustebino ir įvyko tarp mūsų, mūsų bendruomenėse. Pirmiausia galvoju apie Mud (Milano University District), kurį mūsų studentai organizavo kaip viešą renginį Leonardo aikštėje jau antrus metus iš eilės, ir apie Mim (Milano In-contraMi) – festivalį, kuris sujungė įvairias miesto iniciatyvas; jis vyko gegužės pabaigoje prie San Lorenzo kolonų. Tai iniciatyvos, kilusios iš jaunų žmonių noro miesto gyventojams papasakoti, ką jie sutiko savo gyvenime. Paprastas gestas, bet labai reikšmingas.

Taip pat mintyse kyla kai kurių jaunų žmonių įsitraukimas į veiklas, atsiradusias iš judėjimo patirties: žmonės, kurie dirbo nemokamai ir prisiėmė atsakomybę – pavyzdžiui, įsijungė į kai kurių privačių mokyklų administracijos tarybas. Matėme kultūrinių centrų atsiradimą, kuriuos inicijavo draugai, siekę gilintis į aktualias ir svarbias temas, tokias kaip dirbtinis intelektas, ir kitus mūsų laikmečio iššūkius. Noriu paminėti ir bendrą darbą, kurį vykdė kelios mokyklos, įkūrusios, būtent šios savaitės pradžioje, privačią profesinę mokyklą “Carlo Acutis”.

Mačiau ir jaunų šeimų gyvybingumą: jos imasi iniciatyvų tarpusavyje ir tampa naujo gyvenimo ženklų savo gyvenamosiose vietose – galvoju, pavyzdžiui, apie parapijas. Neturiu laiko papasakoti, kas vyksta tarptautiniu mastu, bet noriu paminėti kelis mūsų iš Lombardijos, kurie dabar gyvena Šiaurės Europoje ar arabų šalyse ir susitinka tam, kad vieni kitus lydėtų darbuose ir pašaukime, įtraukdami naujų draugų į šį kelią. Mane labiausiai stebina tai, kad šios iniciatyvos nėra programinio manifestinio pobūdžio: jos auga iš pačios

patirties, kurią gyvename; tai požymiai, ženklai, kuriais Viešpats kviečia mus žengti toliau ir veda mūsų gyvenimą bei viso judėjimo istoriją į naują brandos etapą.

Visą tai pasakius, nenoriu sumenkinti kelio, kuris dar laukia. Iš tiesų praėjusių metų pradžios dienos misijos atnaujinimas kartais buvo priimtas moralistiškai – tarsi papildomas darbas, kuriam reikia imtis veiksmų. Ir pavojus nuslysti į moralizmą, suprantu, visada egzistuoja. Tad klausiu tavęs, atsižvelgiant į viską, ką aptarėme: ką reiškia būti misijos subjektu?

Prosperi

Pirmiausia turime mokytis iš pavyzdžių, esančių tarp mūsų ir ne tik iš jų, juos nurodydami. Tačiau pagrindinis dalykas, regis, yra toks: gyventi gyvenimo naujumą nereikalauja genialumo, jėgos ar didžiulės asmeninės drąsos, bet atsidavimo, visiško širdies atvirumo vietai, kur Kristus mus traukia ir per kurią Jo gailestingumo patyrimas tampa mums tikru.

Norėčiau atsakyti į tavo klausimus per tris vaizdinius. Pirmasis remiasi vienu iš knygų, kurias judėjimas siūlė šiai vasarai – *Valdžia ir šlovė* (Graham Greene). Romane pagrindinis veikėjas yra kunigas bėglys praeito amžiaus trečiojo dešimtmečio Meksikoje, žiaurios antikatalikiškos persekiojimo eros metu. Šis kunigas (kurio netgi vardo autorius neįvardija) yra paskutinis toje teritorijoje likęs kunigas. Tačiau jis nėra idealus dorybių pavyzdys ar tipinis herojus, kuris meta iššūkį priešams; jis pilnas ribotumų: serga nuo alkoholio, turėjo dukrą po epizodinio ryšio, bijo persekiojimo ir nuolat mėgina bėgti. Ir vis dėlto būtent jis, nors moraliniu požiūriu nevertas, lieka paskutiniu kunigu šalyje, kur Mišios šventimas tapo nusikaltimu – todėl Dievas pasirenka jį, kad per jį toliau pasiektų sielas.

Šis kunigas, nors ir moralės požiūriu turintis trūkumų, yra klajoklis, dvasios vargšas: kai jis beveik

pasiekia JAV sieną ir iš esmės „išsigelbėjimą“, nusprendžia sugrįžti, kad išpažintų mirštantį žmogų, kuris, beje, yra žudikas, žinodamas, jog tai gali būti spąstai. Bet jis to nedaro iš heroizmo; jis tai daro iš ištikimybės kažkam didesniai už jį, kas jį patraukia. Tai yra patirtis: „Tu mane suvedžiojai, Viešpatie, – aš leidausi suvedžiojamas“⁵². Dievui nereikia „tyrųjų“, kad gelbėtų – Jam reikalingi atviri, prieinami žmonės, nors jie ir trapūs, nors ir riboti. Todėl neturime pasiteisinimų. Tai nereikia pateisinti blogi, bet pripažinti, kad blogis yra nugalimas Dievo gailestingumo glėbyje. Tas kunigas miršta kankinio mirtimi, ir Kristus per Savo Bažnyčią nepaliks meksikiečių tautos vienos.

Mūsų pašaukimo misija nėra būti „tvarkingais“, bet būti alkstančiais, stokojančiais ir dėkingais už Jo meilę, Jo apkabinimą, Jo draugiją. Iš to gimsta nauja veiklos pradžia. Net per blogio bedugnę, kaip mums primena kardinolas Pizzaballa, krikščioniška perspektyva yra kitokia: ji nesiekia išnaukinti piktžolės, bet atpažinti – žolės mišinyje – grūdą ir leisti jam augti.

Mes nesame pašaukti panaikinti problemas, bet būti jose kitaip: „Kristus, naujas pažinimo ir veiksmų principas“, dalindamiesi keliautojų dalią su kenčiančiais, su stokojančiais, liudydami meilę, kurią gavome, taip prisidedami prie pasaulio pokyčio. Net pati sunkiausia prieštara, nekaltojo kančia (ir apskritai kiekviena kančia), gali turėti prasmę.

Pagalvokime apie kirėniečio⁵³ istoriją – tai antrasis mano pasiūlytas vaizdinys. Evangelijose pasakojama, kad kareiviai, vedę Jėzų į Golgotą, privertė tam tikrą Simoną iš Kirėnės nešti kryžių. Jis pakluso; tai turėjo būti sunku: žinome, koks tai

paniekinamas ir gėdingas dalykas žydui – nešti kryžių. Ir vis dėlto jo veiksmas, net jei jis pats to neįvertino, prisidėjo prie Tėvo išgelbėjimo plano įgyvendinimo.

Paprastas žmogus, atsitiktinai patekęs į tą aplinkybę, buvo įtrauktas į Jėzaus misijos vykdymą. Bet tai parodo, kad už to slypi kažkas daugiau: Kristus kviečia mus vardu, - mes esame mažičiai taškeliai visatoje - per mums duotas aplinkybes, esme įtraukiami į Jo misiją. Giussani sakydavo: „Aplinkybės, kuriomis Dievas mus veda, yra esminis, o ne antraeilis mūsų pašaukimo veiksnys.“⁵⁴

Taigi mūsų užduotis pirmiausia yra būti atviriems kvietimui. Santykis su aplinkybėmis, net skausmingomis ar kupinomis kančios, tampa laisvu savęs aukojimu Kristui, o ne vien tik jų išgyvenimu pasyviai – prisiminkime kai kurias neišvengiamas aplinkybes – kai per tikėjimą ir ryšį su prisikėlusio Kristaus Esatimi, suvokiame, kad mūsų gestas yra dalis plano, kuris mums nepriklauso, – Tėvo išganymo plano – ir kad priimdami tą kelio atkarpą, kurią prašoma nueiti su Juo iki Golgotos, mes prisidedame prie Kristaus Prisikėlimo šlovės.

Trečiasis ir paskutinis vaizdinys. Romoje per Jubiliejaus dienas, skirtas judėjimams, pavyko pamatyti Rembrandto⁵⁵ tapybos kūrinių, vaizduojančių Emauso mokinių vakarienę su prisikėlusiu Kristumi. Scenos centre matome Jėzų, keistai pasilenkusį į dešinę dinamiškoje įtampoje, tarsi besirengiantį išnykti iš jų akių⁵⁶. Prie stalo su Juo sėdi du mokiniai. Vienas jų apšviestas tiesiogine šviesa, sklindančia nuo prisikėlusio Kristaus veido: jame matyti nuostaba, kai jis suvokia išskirtinumą To, kuris yra priešais. Kitas sukūprinęs, prie Jo kojų.

⁵² Jer 20,7.

⁵³ Matisse „Kryžiaus kelias“ (1949-1951), Cappella del Rosario, Vence, 2025 ©Foto Scala, Florencija.

⁵⁴ L. Giussani. *L'uomo e il suo destino. In cammino*, Marietti 1820, Genova 1999, p. 63.

⁵⁵ Rembrandt „Kristus Emause“ (1628), Museo Jacquemart-André, Paryžius 2025 © The Picture Art Collection / Alamy.

⁵⁶ Lk, 24, 13-35.

Kairėje, fone matosi moteris, tikriausiai tvarkanti indus ar ruošianti maistą nešti ant stalo. Čia du tikrai įdomūs dalykai: pirmiausia moters liemens pasilenkimas sutampa su Jėzaus kūno pasilenkimu, tarsi nurodant tam tikrą nesąmoningą susitaipinimą su Juo, nors ji nepažįsta Jo gilumos (nes mes nepažįstame to Kristaus gilaus jausmo, kaip jis žiūri į mus ir visą tikrovę); antra, moteris taip pat spinduliuoja šviesą – daug silpnesnę nei ta, kuri sklinda iš Kristaus figūros, tačiau tos pačios tonacijos, nes ji atspindi iš Kristaus sklindančią šviesą, atlikdama tai, ką Jėzus darė: ji tarnautoja.

Taigi mūsų atsa-
komybė pasaulyje – būti Kristaus šviesos atspindžiu meile ir tarnyste Jam (kaip sako 4 Psalmė: „Viešpatie, tešviečia mums tavo veido šviesa!“), per meilę ir tarnystę žmonėms (kaip sakydavo Motina Teresė), su kuriais susitinkame kasdienybėje, savo gyvenamose erdvėse, kad jie galėtų pažinti tą šviesą, kuri apglėbė mūsų gyvenimą, kad „pažintų Tave, vienintelį tikrąjį Dievą, ir tą, kurį Tu atsiuntei, Jėzų Kristų.“⁵⁷

Tai yra misija, į kurią esame pašaukti: nešti pasauliui meilę, kuri mus pasiekė – „meilę, kuri suka saulę ir kitas žvaigždes“⁵⁸. Gyvenimas yra pašaukimas. Kaip sakėme per praėjusių metų pradžios dieną, esame išrinkti, kviečiami į santykį su Kristumi, kviečiami atsiliepti į misiją: skleisti pasauliui Jo tiesą ir Jo meilę, ten, kur esame – savo rajone, mokykloje, universitete, mieste, šalyje, pasaulyje. Visas pasaulis laukia to, ir visa mūsų gyvenimo prasmė glūdi tame, kad esame pašaukti į šią misiją. Nėra didesnio neturto, kaip mums primena romano *Valdžia ir šlovė* herojus, ir nėra didesnio entuziazmo už šią misiją.

Tai kas gi yra tikrasis šios misijos subjektas? Giussani sako: „Tikrasis krikščioniškas subjektas – žmogus, kuris gyvena ir neša su savimi bei kuria, stato Bažnyčią ten, kur yra; tai krikščioniškosios bendrystės nešėjas“⁵⁹. Todėl, kaip sakėme praėjusiais metais, misija negali būti atskirta nuo priklausymo krikščioniškai bendrystei.

Prisiminkime popiežiaus Leono XIV žodžius susitikime su judėjimų moderatoriais: „Niekas nėra

Rembrandt, *Kristus Emause* (1628), Jacquemart-André muziejus, Paryžius
2025 © The Picture Art Collection / Alamy

⁵⁷ Jn 17,3.

⁵⁸ Dante Alighieri, *Commedia, Paradiso XXXIII*, v. 145, Bur, Milano 2006, p. 395.

⁵⁹ L. Giussani. *Un volto nella storia. Il compito della chiesa nel mondo* (1969-1970), cit. p. 202.

krikščionis vienas! Mes esame tautos, kūno, kurį Viešpats sukūrė [...], dalis. Krikščioniškas gyvenimas negyvenamas izoliuotai, tarsi intelektualinis ar sentimentalus nuotykis, uždarytas mūsų prote ir širdyje. Gyvename su kitais, grupėje, bendruomenėje, nes prisikėlęs Kristus pasirodo tarp mokinių, susirinkusių Jo vardu“⁶⁰.

Neši šią bendrystę kartu su savimi net jei esi fiziškai vienas, kaip daugelis iš mūsų darbo vietoje ar gyvenantiems užsienio šalyse: kiekvienas tavo sprendimas ir veiksmas yra tos bendrystės raiška. Misija reiškia nešti ir liudyti, kur esame, tai, kas esame – tą naująją tikrovę, kuri yra Kristus, kuri yra krikščioniškoji bendrystė. Giussani sako: «Tu būsi pilnai savo kvartale [t. y. bet kurioje kasdienėje aplinkybėje], jei neši su savimi šią tikėjimo struktūrą ir jos raišką, kuri yra krikščioniškos bendrystės struktūra: Bendrystė ir Išsilaisvinimas (Comunione e Liberazione). Ir iškart priduria žodžiais, kurie nepalieka vietos dviprasmybėms: „Tai mūsų užduotis, kiekviena kita atskaita nėra mūsų“⁶¹.

⁶⁰ Leonas XIV, *Kalba katalikiškų bendruomenių moderatoriams*, 2025.

⁶¹ L.Giussani. *Un volto nella storia. Il compito della chiesa nel mondo (1969-1970)*, cit. p. 202.

